MACHSHEVES YECHEZKEL
TORAH OF RAV HARTMAN

מחשבת קצרה על הדף
הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בכורות מא

עניין: ושנעבדה בו עבירה

מי השילוח ח״ב

פרשת ויקרא

אדם כי יקריב מכם קרבן לה׳ מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם. מורה לנו בזה היאך אדם מקרב את עצמו להשי״ת, על זה איתא בת״כ (פרשה ב׳ פ״ז) ובגמ׳ (ב״ק מ׳:) מן הבהמה להוציא את הרובע ואת הנרבע שיהיה נקי בלא תנאף. מן הבקר להוציא את הנעבד שלא יהיה לו התנשאות על שום בריה. מן הצאן להוציא את המוקצה שלא יהיה בצוותא עם עוברי רצונו, כי מזה יש שורש העצבות. ומן הצאן להוציא את הנוגח שלא יהיה בו שום כעס ורציחה וקפדנות. וכן

שם משמואל ויקרא תרע״ג

ברש״י מן הבהמה להוציא את הרובע ואת הנרבע, מן הבקר להוציא את הנעבד, מן הצאן להוציא את המוקצה, ומן הצאן להוציא את הנוגח שהמית, כשהוא אומר למטה מן הבקר להוציא את הטריפה. יש לפרש עפ״י דברי הרח״ו כי בקרבנות מעלין את הנפשות המגולגלין בבע״ח אלו, עכת״ד, ואותן שיש בהן פסולים אלו מורה שיש בהן נפשות מגולגלות שעדיין אינן עולין לריח ניחוח וצריכין עוד מירוק אחר מירוק, ונראה שבודאי הם שלש העבירות ע״ז ג״ע ושפ״ד, ובש״ס פ״ק דשבועות (ז׳ :) דג׳ עבירות הללו נקראין טומאה, והיינו דנוסף על העבירה שבידו הוא נעשה טמא ואינו ראוי לביאת מקדש של מעלה, וע״כ נוסף על המירוק שעל העבירה צריך מירוק וטהרה על הטומאה. וע״כ בהמה שנתגלגלה בה נפש שיש בה מן העוונות האלו מזדמנים לבהמה זו פסולים להקרבה. והנה המיעוטים הנ״ל הם רובע ונרבע, לאות שנפש המגולגלת בה עברה על ג״ע, מוקצה ונעבד הוא לאות שעברה על ע״ז, נוגח שהמית או שנעשה טריפה הוא לאות שעברה הנפש על שפ״ד, וע״כ או שהחטא שדבוק בה מושך אותה עדיין לעבירות כמו אלה וזה רובע ונוגח, או שנעשה בה לעונש כמו אלה וזה נרבע וטריפה. וכבר אמרנו במק״א שזה טעם בהמה חי׳ ועוף הנסקלין אף שאינם בעלי בחירה ואין בהם לא זכות ולא חובה, הכוונה של העונשין היא על הנפש המגולגלת בה כדי לכלא פשע ולהתם חטאת, ובאמצעות קבלת העונשין נתמרק החטא, וכן יש שנתמרק החטא ביסורי הגלגול לבד, הכל לפי ערך דביקותו בחטא ואינה צריכה לעונש ויסורי ההריגה, ובאשר צריכה שתפסול לקרבן מזדמן שתעשה אלו המעשים בפני עד אחד או בפני הבעלים בכדי שתפסל לקרבן ולא תהרג. ומ״מ אף שנעשה מנוקה מהעבירה ע״י עונש הגלגול בבהמה מ״מ עדיין צריכה טהרה מטומאתה. והנה בש״ס סנהדרין (ל״ט.) עיקר טבילה באש, ורומז להנפשות שטובלות בנהר די נור או בגיהנם רח״ל, והנה הנפש ההיא אם תכנס לגיהנם טרם שנתמרק עונה אז תכלה ח״י באש, וכהא דאיתא בספר המגיד לב״י בענין שני עונשין אלו היינו גיהנם וגלגול, שהנפש החוטאת שדבוק בה החטא מאד, אם היתה מתגלגלת כמו שהיא ועונה בה הי׳ החטא שדבוק בה מושך אותה לעבירות גדולות בכמו אלה בסוד עבירה גוררת עבירה, ואם הי׳ המירוק שלה בגיהנם לבד טרם שהגיעה לתכלית המירוק הי׳ אש הגיהנם אוכל אותה לגמרי, ע״כ העצה שלא תתמהמה בגיהנם עד גמר הכיבוס אלא מעט להחליש כח העבירות שבגלגול לא תימשך עוד לעבירות, עכ״ד. ויש לומר דנפש שיש בה העוונות הנ״ל העצה שתתגלגל מקודם בבע״ח למרק העון, שבהן אין חשש שתוסיף להרשיע עוד יותר, כי אין בבע״ח זכות וחובה, ואח״כ יעלה לה הגיהנם לטבילה להטהר מטומאתה, ומאחר שעדיין אינה טהורה לעלות לריח ניחוח, ע״כ מזדמנים לה פסולים אלו לדחות מהקרבן עד שתיטהר מקודם: